

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ქეთევან ბურდულაძე

აუთოსორსინგის გამოყენება ჰოსპიტალურ მენეჯმენტში

სადოქტორო პროგრამა: „ინოვაციებისა და ოპერაციათა მენეჯმენტი“

შიფრი: 0203

დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

წარდგენილი დისერტაციის

ავტორეფერატი

თბილისი

2023 წელი

სამუშაო შესრულებულია საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში
ენერგეტიკის ფაკულტეტი
საწარმოო ინოვაციების და ოპერაციათა მენეჯმენტის დეპარტამენტი

ხელმძღვანელი: პროფესორი ქ. ქუთათელაძე

რეცენზენტი:

დაცვა შედგება 2023 წლის "-----" "-----" "-----" საათზე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ენერგეტიკის ფაკულტეტის
სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კოლეგიის სხდომაზე, კორპუსი VIII,
სხდომათა დარბაზი.

მისამართი: 0160, თბილისი, კოსტავას 77.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება სტუ-ის ბიბლიოთეკაში,
ხოლო ავტორეფერატისა - ფაკულტეტის ვებგვერდზე

ფაკულტეტის სწავლული მდივანი,
პროფესორი

გ. გიგინეიშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალურობა: ჯანდაცვის სექტორის მნიშვნელობა შეუფასებელია, როგორც სახელმწიფოს, ასევე მთელი საზოგადოებისთვის, ვინაიდან საქმე ეხება ადამიანის ჯანმრთელობასა და სიცოცხლეს. ყოველგვარი სიკეთე კარგავს აზრს, თუკი საზოგადოებაში არ არის უზრუნველყოფილი ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობა.

კორონავირუსის პანდემიით მსოფლიოში შექმნილმა ვითარებამ სრულიად ახალი მოთხოვნები წამოაყენა სამედიცინო მომსახურებისათვის. ნათლად გამოჩნდა სხვადასხვა ქვეყნის ერთი შეხედვით აწყობილი, გამართული ჯანდაცვის სისტემის ნაკლოვანებები და არასტაბილურობა. ჯანდაცვის სისტემის გამართულად ფუნქციონირება უფრო მეტად გახდა დამოკიდებული ორგანიზაციულ-ეკონომიკურ ასპექტებსა და ტექნოლოგიური განვითარების ინოვაციურ ფორმებზე. წინა პლანზე წამოიჭრა ელემენტარული პირველადი დახმარების ხელმისაწვდომობა, სამედიცინო პერსონალისა და სახარჯი მასალის დეფიციტი. მოქალაქეების სამართლიან პრეტენზიებს უკვე არა მხოლოდ სამედიცინო მომსახურების არასაკმარისი ხარისხი, მაღალტექნოლოგიური სამედიცინო მომსახურების კვოტების არარსებობა და თანამედროვე მედიკამენტების მაღალი ღირებულება წარმოადგენდა, არამედ პირველადი დახმარება, ოჯახის ექიმის ხელმისაწვდომობა, ლაბორატორიული კვლევების დროულად ჩატარება და ელემენტარული ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების მიღება.

აშკარა გახდა, რომ ჯანდაცვის ძველმა სისტემამ თავისი თავი ამოწურა, ხოლო რეფორმირების პროცესში ჩამოყალიბებულს აქვს ბევრი პრობლემა, რაც საჭიროებს დამატებით გაუმჯობესებას.

დღეისათვის, ჯანდაცვის სისტემის რეფორმირების პროცესი დასრულებული არ არის. ქვეყნის ჯანდაცვის სექტორს ჯერ კიდევ სჭირდება მოდერნიზაცია, რომელსაც შეუძლია გააუმჯობესოს სამედიცინო მომსახურების ხარისხი და ეფექტურობა. პანდემიამ კი უფრო მკაფიოდ გამოავლინა ჯანდაცვის სისტემის ხარვეზები და ძირეული გარდაქმნების აუცილებლობა.

ჯანდაცვის სისტემაში მიმდინარე რეფორმის ძირითადი მიმართულებებია:

- ჯანდაცვის სისტემის ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაცია და საჯარო-კერძო პარტნიორობის განვითარების ინფორმაციული მხარდაჭერა;
- სამედიცინო მომსახურების მიწოდების ხარისხის ახალი სტანდარტების დანერგვა; უწყვეტი სამედიცინო განათლების, ტრენინგების აუცილებლობა;
- პაციენტებისთვის არამხოლოდ სამედიცინო დაწესებულების თავისუფლად არჩევის შესაძლებლობის შექმნა, არამედ ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობა გეოგრაფიული პრინციპით.

ცხადია, რომ თანამედროვე ჯანდაცვის სტრუქტურაში შესატანია კონკრეტული ცვლილებები და გარკვეული დროის შემდეგ, შესაძლებელი იქნება მათი ეფექტურობის ობიექტურად შეფასება. ჯანდაცვის სექტორს მოდერნიზება სჭირდება, სამედიცინო პერსონალს მეტი გადამზადება, რესურსის გაზრდა და სისტემას მოკლე დროში მაღალი დატვირთვით მუშაობის შესაძლებლობა. აუთოსორსინგი კარგი საშუალებაა მარტივად გადაეცეს ესა თუ ის მიმართულება სამართავად პროფესიონალთა გუნდს, მათი ადგილზე მობილიზების გარეშე.

აუთოსორსინგის გამოყენება მეტად ეფექტურია ჯანდაცვაში. ერთის მხრივ აღსანიშნავია არასამედიცინო მიმართულებების აუთოსორსინგის ფინანსური და ხარისხობრივი უპირატესობა, მეორეს მხრივ ყურადღებას იპყრობს სამედიცინო მიმართულებების აუთოსორსინგი, რომელიც შედარებით ახალია ჯანდაცვის სექტორში, მაგრამ მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ხარისხიანი ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობას, განსაკუთრებით რეგიონებში. ნებისმიერ სამედიცინო დაწესებულებაში, სტაციონარულ თუ ამბულატორიულ ნაწილში.

გარდა სამედიცინო აქტივობისა, არის უამრავი სხვა საკითხი, როგორცაა დალაგება-დასუფთავება, სამრეცხაოს სერვისები, დაცვის, იურიდიული თუ სარეკლამო მომსახურება, რომლის შესასრულებლად ეფექტურია სხვა კონტრაქტორი კომპანიის გამოყენება. როგორც პრაქტიკოსი ექიმის, ისე ადმინისტრაციის თანამშრომლის სამუშაო დროის მნიშვნელოვანი ნაწილი იხარჯება ისეთი ფუნქციების შესრულებაზე, რომლებიც არ არის დაკავშირებული სამედიცინო მომსახურების გაწევასთან. აუთოსორსინგი არის საშუალება, ნაკლები

ფინანსური დანახარჯით მივიღოთ უფრო ხარისხიანი, მოქნილი და ეფექტური მომსახურება სხვადასხვა სფეროში.

აუთოსორსინგის უპირატესობას, პირველ რიგში, წარმოადგენს ეკონომიკური სარგებელი. კერძოდ, მნიშვნელოვნად ნაკლები ფინანსური დანახარჯით, შესაძლებელია ხარისხობრივად უკეთესი სერვისის მიღება. ამავდროულად აუთოსორსინგი გვაძლევს საშუალებას, ადმინისტრაციის, მენეჯმენტის გუნდის მთელი ყურადღება აქცენტირებული იყოს დაწესებულების ძირითად საქმიანობაზე და არა მეორადი სამსახურის ფუნქციების მართვაზე.

ორგანიზაციის არაძირითადი ფუნქციები შესაძლებელია გადაეცეს მესამე მხარეს, რაც სერვისის მიწოდებასთან დაკავშირებულ ბევრ საკითხს გადაჭრის. თუმცა, ამ ამოცანის განსახორციელებლად საჭიროა სერიოზული ანალიზი და კონკრეტული ორგანიზაციის ხარჯებისა და შემოსავლების კომპლექსური აუდიტი.

ყოველდღიურად იმატებს მოთხოვნილება მოსახლეობის მხრიდან ხარისხიან, დროულ და მოქნილ სამედიცინო სერვისებზე, სამედიცინო მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებაზე, რასაც თავის მხრივ, მოსდევს ჯანდაცვის სექტორის მხრიდან სერვისების დანერგვა, გაფართოება, ხელმისაწვდომობის გაზრდა, აუცილებელ საჭიროებებს, ფუნდამენტურ მედიცინას ემატება სერვისული ფუნქციები, რასაც მოსდევს ხარჯების მუდმივი მატება. მედიცინა სწრაფად განვითარებადი, ცვალებადი დარგია, ახალი ტექნოლოგიების, უწყვეტი სამედიცინო განათლებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების, თანამედროვე მიდგომების იმპლემენტაციის გარეშე წარმოუდგენელია ამ გამოწვევებთან გამკლავება. განსაკუთრებით მწვავედ დგას საკითხი რეგიონებში, საიდანაც ქვეყნის დიდ ქალაქებში ელემენტარული სამედიცინო მომსახურების მისაღებად უწევს მოსახლეობას ჩამოსვლა, რაც რა თქმა უნდა მეტ ხარჯებთანაა დაკავშირებული.

ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდის ორი გზა არსებობს:

ექსტენსიური: მოეწეოს მაღალტექნოლოგიური, სრული სამედიცინო სერვისის მიმწოდებელი ჰოსპიტლები ყველა რეგიონში და უზრუნველყოფილი

იქნას სოფლად მცხოვრები მოსახლეობა სრული სამედიცინო პაკეტით, რაც თავისთავად კოლოსალურ თანხებთანაა დაკავშირებული. ინფრასტრუქტურის გარდა, წარმოუდგენელია ამ რაოდენობის კვალიფიციური სპეციალისტის მოძიება, როგორც ექიმებისა და ექთნების, ისე მენეჯმენტის და ტექნიკური სამსახურის თანამშრომლების. რა თქმა უნდა, ყველა რეგიონში სრულად აღჭურვილი სამედიცინო ცენტრი ნამდვილად ოქროს სტანდარტი იქნება ყველა ქვეყნის ჯანდაცვის სიტემაში, თუმცა დღეს საქართველოში ეს მიმართულება განსავითარებელია.

ინტენსიური: ეს მიდგომა გვაძლევს საშუალებას არსებული სამედიცინო რესურსი მაქსიმალურად იქნას გამოყენებული, მაღალტექნოლოგიური ჰოსპიტლების სერვისი მეტად იყოს ხელმისაწვდომი რეგიონის მოსახლეობისთვის.

თანამედროვე ტექნოლოგიების და მართვის სისტემების გამოყენებით, შესაძლებელია გაძლიერდეს არსებული კლინიკების პოტენციალი და მოსახლეობის უფრო ფართო ნაწილისთვის გახდეს ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა, ქალაქში ვიზიტის და ზედმეტი დანახარჯების გარეშე. უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვა, ბიზნესის მართვის ახალი მიდგომები ზრდის არსებული რესურსის პროდუქტიულობას. ეს მოდელი, ერთის მხრივ უკეთესი ხარისხის სამედიცინო მომსახურებას გვთავაზობს, ნაკლები ფინანსური დანახარჯით, მეორეს მხრივ კი სამედიცინო სფეროს, როგორც ბიზნესის ეფექტურობის ზრდაა. მოგეხსენებათ, მედიცინის განვითარება საკმაოდ ძვირადღირებული ფუფუნებაა, როგორც ტექნიკური აღჭურვილობა, ისე ადამიანური რესურსი დიდ ინვესტიციას მოითხოვს, რათა უპასუხოს თანამედროვე მედიცინის გამოწვევებს, შესაბამისად ფინანსურად სტაბილურ დაწესებულებას, ბევრად მეტი შესაძლებლობა აქვს როგორც კვალიფიციური კადრის მოზიდვისა და უწყვეტ განათლებაში ინვესტიციის, ისე უახლესი სამედიცინო აპარატურის შესყიდვის და თანამედროვე დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის მეთოდების უზრუნველყოფის.

ჩვენი ნაშრომის მიზანიც, ლაკონურად შესაძლებელია შემდეგნაირად ჩამოყალიბდეს: მართვის თანამედროვე ტექნოლოგიებით და ტექნიკური

საშუალებების ეფექტური გამოყენებით, შეიქმნას მოდელი, რომელიც ხელმისაწვდომს გახდის მრავალპროფილური ჰოსპიტლების რესურსს რეგიონის მოსახლეობისთვის და შედარებით ნაკლები დანახარჯებით გააუმჯობესებს მათთვის სამედიცინო მომსახურების ხარისხს.

ტერმინი "აუტსორსინგი" (outer-source-using), ნიშნავს გარე წყაროს, რესურსის გამოყენებას. მისი მთავარი არსია ფინანსურად მომგებიანი და ხარისხობრივად უკეთესი მომსახურების მიღება.

სამედიცინო აუტსორსინგი წარმოადგენს ჯანდაცვის ორგანიზაციების მიერ, ხელშეკრულების საფუძველზე გარკვეული ფუნქციებისა და სამუშაოს გადაცემას კონტრაქტორი კომპანიის პროფესიონალთა გუნდისათვის, რის შედეგადაც ესა თუ ის სამედიცინო დაწესებულება/ორგანიზაცია, იღებს სამედიცინო სერვისების ხარისხიანად მიწოდების უწყვეტობისთვის საჭირო სხვადასხვა მომსახურებას.

აუტსორსინგი განიხილება, როგორც რაღაც ახალი და პროგრესული ჯანდაცვის სისტემაში. აუტსორსინგის პრინციპი არახალია, მაგრამ მუდმივად მზარდი და პროგრესირებადია სხვადასხვა მიმართულებით.

აუტსორსინგის პრინციპი გამარტივებული სახით, შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ფრაზით: „ჩემთვის ვტოვებ მხოლოდ იმას, რისი გაკეთებაც შემიძლია სხვებზე უკეთ, გარე შემსრულებელს გადავცემ იმას, რასაც ის ჩემზე უკეთ აკეთებს.“ აუტსორსინგი ეფუძნება შრომის დანაწილებისა და სპეციალიზაციის ცნობილ პრინციპებს, რაც იწვევს ვიწრო პროფესიული საქმიანობის მაღალ პროდუქტიულობას.

კვლევის მიზანს წარმოადგენს - გამოვავლინოთ საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში აუტსორსინგის გამოყენების პოტენციალი, თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ბიზნესის მართვის ახალი მოდელების დახმარებით მინიმალური დანახარჯით მაქსიმალურად გავზარდოთ არსებული სამედიცინო სერვისების ხელმისაწვდომობა რეგიონის მოსახლეობისთვის. ეს რთული და მრავალკომპონენტური პროცესია. ჯანდაცვის სერვისების აუტსორსინგის გამოყენებისას ყურადღება უნდა მიექცეს სხვადასხვა ფაქტორებს, როგორცაა სტრატეგია, ხარისხი, მენეჯმენტი, ტექნოლოგია და ეკონომიკური ფაქტორები. შესწავლის თემაა უშუალოდ სამედიცინო საკითხების აუტსორსინგი, რაც

ვფიქრობთ, მნიშვნელოვნად გაზრდის ხარისხიანი მედიცინის ხელმისაწვდომობას გეოგრაფიული პრინციპით, თუმცა გასათვალისწინებელია ისეთი სენსიტიური საკითხები, როგორცაა კონფიდენციალობის დაცვა, სანდო ინფორმაციის მოპოვება, რაც გარკვეულწილად ინფორმაციათა შენახვა-გადაცემის ახალი ტექნოლოგიების იმპლემენტაციითა შესაძლებელი. მაგალითად, განვიხილავთ ბლოკ-ჩეინის სისტემის გამოყენებას კონფიდენციალობის დასაცავად და ინფორმაციის სანდოობის გასაზრდელად, თემატური პორტალის შექმნას, სადაც განთავსდება ინფორმაცია აუტოსორსინგის გამოყენებით ამა თუ იმ სამედიცინო სერვისის ხელმისაწვდომობის შესახებ და ა.შ

შემუშავებულია ჯანდაცვის სერვისების აუტოსორსინგის წარმატებით გამოყენების რეკომენდაციები.

როგორც უკვე აღინიშნა, წინამდებარე კვლევა მიზნად ისახავს წარმოაჩინოს უახლესი ტექნოლოგიებისა და ბიზნესის მართვის თანამედროვე მიდგომებით აუტოსორსინგის გამოყენების შესაძლებლობა ქართულ ჯანდაცვაში, რათა ხელი შეუწყოს სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდას მინიმალური დანახარჯებით, განსაკუთრებით რეგიონებში. გამომდინარე აქედან, კვლევის ჰიპოთეზა შესაძლებელია ჩამოყალიბდეს შემდეგი სახით: აუტოსორსინგის დანერგვა ქართული ჯანდაცვის სისტემაში, გამოიწვევს სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდას მთელი ქვეყნის მასშტაბით. წინამდებარე ნაშრომი კი ჩატარებული კვლევებითა და ლიტერატურული მიმოხილვის დახმარებით, ეცდება მოცემული ჰიპოთეზის დადასტურებას ან/და უარყოფას.

კვლევის მიზნის განხორციელებისათვის საჭიროა:

1. განისაზღვროს ჯანდაცვის სისტემის აუტოსორსინგის პრიორიტეტული მიმართულებები, სამედიცინო სერვისების სხვადასხვა ტიპის მიხედვით
2. მიმოვიხილოთ ჯანდაცვის სექტორის განვითარებისთვის გადადგმული ნაბიჯები, რათა უკეთ გამოვავლინოთ რა მიმართულებით ვვითარდებით.
3. უცხო ქვეყნების ჯანდაცვის სისტემაში აუტოსორსინგის გამოყენების შედეგები და მათი შედარება საქართველოს ჯანდაცვის სისტემასთან.

4. საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში გამოყენებული სამედიცინო და ამ სფეროსთან დაკავშირებული აუთოსორსინგის ანალიზი და შედარება უცხოეთის ჯანდაცვის სისტემასთან;
5. სამედიცინო პერსონალის, პაციენტის, აუთოსორსინგის განმახორციელებელი პირების აზრის შესწავლა, გამოკითხვა, ანალიზი და განზოგადება;
6. ჯანდაცვის სისტემის სხვადასხვა პროფილის სამედიცინო დაწესებულებებში დეფიციტური მიმართულებების გამოვლენა, ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობის შესწავლა გეოგრაფიული პრინციპით.
7. საქართველოს ჯანდაცვის სისტემის აუთოსორსინგის ეფექტური მართვის მეთოდების შესახებ რეკომენდაციების შემუშავება
8. ტექნოლოგიების გამოყენება აუთოსორსინგის სანდოობისა და ხელმისაწვდომობის გასაზრდელად

კვლევის ობიექტი. კვლევის ობიექტებია: საქართველოს ჯანდაცვის სისტემის თავისებურებები, აუთოსორსინგის ტიპების შესწავლა, მათი გამოყენების ეფექტურობა.

კვლევის საგანია - ჯანდაცვის სისტემაში სამედიცინო და სფეროსთან დაკავშირებული აუთოსორსინგის ფორმირებისა და მართვის საკითხები.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე. საქართველოს ჯანდაცვის ბაზარზე აუთოსორსინგის გამოყენების სტრატეგიის განვითარება და მის ბაზაზე ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდის ძირითადი ტენდენციები;

- განისაზღვრა სამედიცინო მომსახურების მიმართ მკვეთრად გაზრდილი მოთხოვნილებისას აუთოსორსინგის გამოყენების ეფექტურობა;
- შემუშავდა შედარებით მცირე დანახარჯებით უკეთესი ხარისხის მომსახურების მიღების მოდელი;
- შემუშავებულ იქნა სამედიცინო დაწესებულებებში აუთოსორსინგის გამოყენების ტიპიური მოდელი.

ნაშრომის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლები: თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს წარმოადგენს საქართველოს ჯანდაცვის სისტემის

ფორმირების ეტაპების მიმოხილვა, უცხოელ მეცნიერთა შრომები, რომლებიც ეხება ჯანდაცვის სფეროში აუტოსორსინგის გამოყენების პრობლემურ საკითხებს და მნიშვნელოვან მიმართულებებს, სტატისტიკურ და საანგარიშო მონაცემებს.

ნაშრომის ნორმატიულ საფუძველს წარმოადგენს საქართველოს მთავრობის მიერ შემუშავებული საკანონმდებლო და ნორმატიული აქტები,

კვლევის ჩატარებისას გამოყენებულია კვლევის თვისობრივი და რაოდენობრივი მეთოდები: ინდუქციის და დედუქციის, ეკონომიკური ანალიზის მეთოდი, ექსპერტული შეფასება, გამოკითხვა-ანკეტირება, ფაქტორული, კონტენტ და შედარებითი ანალიზი, ემპირიული განზოგადებები, მოდელირების მეთოდები.

დასკვნაში ჩატარებული მიმოხილვის საფუძველზე გამოტანილია დასკვნები, კვლევის შედეგები განზოგადებულია, გამოკვეთილია ძირითადი პრობლემური მიმართულებები ჯანდაცვის სხვადასხვა მიმართულებით. შემუშავებული და მოცემულია ისეთი მეთოდური რეკომენდაციები, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია პრაქტიკულ საქმიანობაში. გაანალიზებულია ის პრობლემები და გამოწვევები, რაც აქტუალურია ამ ეტაპზე და შეფასებულია აუტოსორსინგის გამოყენების დადებითი პოტენციალი საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში.

ნაშრომის პრაქტიკულ მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ სამედიცინო დაწესებულების მიერ აუტოსორსინგის გამოყენება ხელმისაწვდომს ხდის ხარისხიან სამედიცინო მომსახურებას, ზოგავს დროს, ფინანსებს, რესურსების მეტად ეფექტურად გამოყენებას უწყობს ხელს.

აღნიშნული მიდგომის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვა პროფილის, საჯარო თუ კერძო სამედიცინო მომსახურების ორგანიზაციებში როგორც თბილისში, ისე რეგიონებში.

ნაშრომის აპრობაცია.

დისერტაციის ძირითადი შედეგები მოხსენებული იქნა საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტის ენერგეტიკის ფაკულტეტის საწარმოო ინოვაციების და ოპერაციათა მენეჯმენტის დეპარტამენტის სხდომებზე - პირველ, მეორე და მესამე

კოლოკვიუმებზე და დეპარტამენტის გაფართოებულ სხდომაზე - წინასწარ დაცვაზე. ასევე, 3 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე.

სადისერტაციო ნაშრომის თემაზე გამოქვეყნებულია 6 სტატია.

დისერტაციის სტრუქტურა: სადისერტაციო სამუშაო წარმოდგენილია 128 გვერდზე და შედგება: შესავალისაგან, ხუთი თავის, დასკვნისა და ციტირებული ლიტერატურის ნუსხისა და დანართისაგან.

სამუშაო ილუსტრირებულია 13 ნახაზითა და 4 ცხრილით.

ნაშრომის ძირითადი შინაარსი

პირველ თავში - ლიტერატურის მიმოხილვა, განხილულია 40-მდე სამეცნიერო სტატია სამედიცინო სფეროში აუტოსორსინგის გამოყენებაზე.

ჯანდაცვის გამართული სისტემის მნიშვნელობას, არამხოლოდ ეროვნული, არამედ საერთაშორისო ლიტერატურაც მკაფიოდ უჭერს მხარს და აუცილებელ საჭიროებად ასახელებს, როგორც სახელმწიფოს, ასევე, სექტორში ჩართული კერძო და საჯარო სუბიექტების ერთიან ძალისხმევას. ინკლუზიური და ხელმისაწვდომი ჯანდაცვის ერთ-ერთი მთავარი კომპონენტი ჯანდაცვის სისტემაში მონაწილე ყველა სუბიექტის, მათ შორის, ბენეფიციარი პირების (მოსახლეობა) ჩართვაა. ვინაიდან, მხოლოდ ამგვარი სინერგიითაა შესაძლებელი მსგავსი კომპლექსური სფეროს გაერთიანება და მტკიცე სისტემის შექმნა.

როგორც ხელმომწერი სახელმწიფოსი, საქართველოს კონსტიტუცია იზიარებს რა საერთაშორისოდ აღებულ ვალდებულებას, და ჯანდაცვის სისტემის შემუშავების გზით მოუწოდებს მთავრობას შექმნას სოციალური სახელმწიფო, სადაც ყველასთვისაა უზრუნველყოფილი ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი ჯანდაცვა.

ჯანდაცვის სფეროში აუტოსორსინგის გამოყენებასთან დაკავშირებული გამოცდილება ფართოდ არის წარმოდგენილი საერთაშორისო ლიტერატურაში. ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში, აუტოსორსინგის განვითარების ძირითადი მიმართულება სწორედ ისეთი დამხმარე სერვისებია, როგორც ინფორმაციული ტექნოლოგიები.

წინამდებარე ნაშრომის ერთ-ერთ მთავარ მიზანს, სწორედ რომ წარმოადგენს იმ გზებისა და მიდგომების იდენტიფიცირება ან/და მოდიფიცირება, რაც არსებითად დაგვეხმარება ჯანდაცვის სისტემის სრულყოფაში. დღეს, ტექნოლოგიების საუკუნეში, მნიშვნელოვანია შევძლოთ არსებული ტექნიკური რესურსების ეფექტური გამოყენება ამისთვის. ერთ-ერთი ასეთი მიმართულება არის აუტოსორსინგი. მრავალი სფერო, აქტიურად და წარმატებით იყენებს აუტოსორსინგს, თუმცა ჯანდაცვის მიმართულებით იგი საკმაოდ ახალ და შეუსწავლელ პრეცედენტს წარმოადგენს.

ახლო აღმოსავლეთში ჩატარებული კვლევის მიხედვით, აუთოსორსინგი ჯანდაცვის სისტემაში, უმეტეს შემთხვევაში აუმჯობესებს პაციენტების კმაყოფილების დონეს და სამედიცინო დაწესებულებების მიერ გაწეული მომსახურების ხარისხს, რაც მთავარია გონივრული დანახარჯების ფონზე.

ჯანდაცვის სისტემაში აუთოსორსინგის გამოყენება ხელმისაწვდომს ხდის ხარისხიან და დროულ მომსახურებას, ზოგავს როგორც შიდა, ასევე გარე რესურსს და უზრუნველყოფს უკეთეს სერვისს.

დასკვნის სახით, უნდა აღინიშნოს, რომ მართალია სხვადასხვა ლიტერატურა საუბრობს აუთოსორსინგის დადებით და უარყოფით მხარეებზე, თუმცა უმეტესად არცერთი მათგანი არ გვთავაზობს პრობლემის გადაჭრის ქმედით ნაბიჯებს. აღნიშვნის ღირსია, ცალსახად აღიარებული ის პოზიტიური გავლენა, რაც აუთოსორსინგის დანერგვამ შეიძლება მოუტანოს მთლიანად ჯანდაცვის სექტორს. შემცირებული ლოჯისტიკური ხარჯები, პერსონალის მაღალი კვალიფიკაცია, დარგის განვითარების გაზრდილი შესაძლებლობა, პაციენტთათვის ხელმისაწვდომი და ეფექტური სამედიცინო მომსახურების მიწოდება, ტექნოლოგიების გამოყენებით სენსიტიური ინფორმაციის კონფიდენციალობის საიმედო დაცვა და სხვა მრავალი, ეს იმ სიკეთეების მცირედი ჩამონათვალია, რაც ყველა განხილულ ლიტერატურაში გამოიკვეთა, როგორც აუთოსორსინგის მთავარი მიღწევები. ყოველივე ზემოაღნიშნულის საფუძველზე, წინამდებარე ნაშრომი შეეცდება აჩვენოს ის მეთოდები და გამოწვევები, რაც ჰოსპიტალურ სექტორში აუთოსორსინგის დანერგვას მოჰყვება თან, განსაკუთრებით ჩვენი ქვეყნის კონტექსტში.

მეორე თავში - ჯანდაცვის სექტორის პრობლემების კვლევა, განხილულია ჯანდაცვის სექტორის რიგი თავისებურებები, მიმდინარე სახელმწიფო პროექტები და მათი ეფექტური განხორციელებისთვის საჭირო რესურსები, სტატისტიკური მონაცემები რეგიონებში მედპერსონალისა და სხვადასხვა სამედიცინო სერვისების ხელმისაწვდომობაზე.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოში ხორციელდება სამედიცინო მომსახურების ახალ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლა და აქტიურად განიხილება საკითხი არსებული ჯანდაცვის სისტემის რეფორმირებისა და

ზოგადად მოქალაქეებისთვის ხარისხიანი ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიმართულებით. ამჟამად ქვეყანაში მოქმედებს 20-ზე მეტი სახელმწიფო პროგრამა:

1. დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი;
2. იმუნიზაცია;
3. ეპიდზედამხედველობის პროგრამა;
4. უსაფრთხო სისხლი;
5. პროფესიულ დაავადებათა პრევენცია;
6. ტუბერკულოზის მართვა;
7. აივ ინფექცია/შიდსის მართვა;
8. დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა;
9. ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა;
10. ჯანმრთელობის ხელშეწყობის პროგრამა;
11. ფსიქიკური ჯანმრთელობა;
12. დიაბეტის მართვა;
13. ბავშვთა ონკოპემატოლოგიური მომსახურება;
14. დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია;
15. ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა;
16. იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა;
17. სასწრაფო გადაუდებელი დახმარება და სამედიცინო ტრანსპორტირება;
18. სოფლის ექიმი;
19. რეფერალური მომსახურება;
20. ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

არსებული სახელმწიფო პროგრამების ეფექტური განხორციელება ქვეყნის მასშტაბით მნიშვნელოვანია. რა თქმა უნდა, მოსახლეობის არათანაბარი გადანაწილების გამო, სხვადასხვა რეგიონში სამედიცინო სერვისებზე მოთხოვნა განსხვავებულია, თუმცა ხარისხიანი ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობა, დროულობა, ხარჯთეფექტურობა, მნიშვნელოვანია ქვეყნის თითოეული მოქალაქისთვის.

სამედიცინო მომსახურების მიწოდებასთან ერთად, მნიშვნელოვანია მისი ხარისხი. სერვისების ჭარბი გამოყენება, ზედმეტი მკურნალობა, არაკოორდინირებული ჯანდაცვა, ადმინისტრაციული არეულობა ტვირთად აწევს ჯანდაცვის სისტემის ეფექტურ განვითარებას.

ჯანდაცვის წილი მშპ-ში კვლავ რეკომენდირებულ მინიმუმზე ნაკლებია, მიუხედავად იმისა, რომ ბიუჯეტის გადახარჯვა ყოველწლიურად მატულობს.

2014-2015 წლებში მთავრობის მხარდაჭერით განხორციელდა საქართველოს რიგ მაღალმთიან რეგიონებში მოქმედი, კერძო საკუთრებაში არსებული სამედიცინო ცენტრების სახელმწიფოს მიერ შესყიდვა, რათა უზრუნველყოფილი იქნას აუცილებელი სამედიცინო სერვისების მიწოდება მოსახლეობისათვის. აღნიშნული საავადმყოფოები, მუნიციპალურ დონეზე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სხვა ზოგადპროფილურ სტაციონარულ დაწესებულებებთან ერთად გაერთიანებულია ერთიანი მართვის - რეგიონული ჯანდაცვის ცენტრის ქვეშ (სულ 16 საავადმყოფო). მაღალმთიან რაიონებსა და საზღვრისპირა სოფლებში სამედიცინო დაწესებულებების შეუფერხებელი ფუნქციონირების მიზნით, სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხდება მათი სუბსიდირება.

ჯანდაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის ზრდის თვალსაზრისით, უმნიშვნელოვანესი მიღწევა იყო 2013 წელს საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამის დანერგვა, რასაც მოჰყვა ჯანდაცვის სერვისების უტილიზაციის ზრდა (ამბულატორიული მიმართვები ერთ სულზე 2012 – 2.3; 2016 – 4.0; ჰოსპიტალიზაცია 100 სულ მოსახლეზე 2012 – 8.0; 2015 – 13.3). საქართველოში 2016 წელს ფუნქციონირებდა 278 საავადმყოფო. საწოლებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 3.7-ს შეადგენს 1000 მოსახლეზე. საწოლის დატვირთვის მაჩვენებელი საკმაოდ დაბალია - 51.8%, საწოლზე დაყოვნება კი 5.0 დღე.

2020 წლის მდგომარეობით საქართველოში ჯამურად 264 საავადმყოფო და 2,288 ამბულატორიულ-სამედიცინო ცენტრია. რეგიონების მიხედვით დედაქალაქში ყველაზე მეტი სამედიცინო ერთეულია: 114 საავადმყოფო და 460 კლინიკური დაწესებულება.

რეგიონებში ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობას მკვეთრად აბრკოლებს ადამიანური რესურსის არათანაბარი გადანაწილება. თბილისში შეინიშნება

ჯანდაცვის პერსონალის ორჯერ მაღალი კონცენტრაცია, სხვა რეგიონებთან შედარებით. 2020 წელს, თბილისში 1000 კაცზე 22 სამედიცინო მუშაკი და 7 საწოლი მოდიოდა. იმერეთსა და აჭარაში, 14 და 12 ჯანდაცვის პერსონალია 1000 კაცზე, ხოლო საწოლების რაოდენობა ახლოს არის თბილისის მაჩვენებლებთან. თუმცა სხვა რეგიონებში კიდევ უფრო რთული ვითარებაა. სამედიცინო პერსონალის სიჭარბე მხოლოდ რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში ფიქსირდება, რაც ამ რეგიონში მოსახლეობის მცირერიცხოვნობითაა განპირობებული.

ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის (IDFI) მიერ გამოქვეყნებული ჯანდაცვის სექტორის პერიოდული მიმოხილვის ანგარიშის მიხედვით, გამოვყავით ძირითადი მიგნებები, რაც უშუალო კავშირშია სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობასთან:

- ფასები ჯანდაცვის სექტორში მკვეთრად გაიზარდა ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, თუმცა სახელმწიფოს დანახარჯები ჯანდაცვაზე მშპ-ის მიმართ მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის (WHO) რეკომენდირებულ მინიმუმზე (5%) ნაკლებია.

- დაფინანსების გაზრდის მიუხედავად, ძირითადი გამოწვევად რჩება ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობა.

- სამედიცინო პერსონალი და შესაბამისად სამედიცინო სერვისები არათანაბრად არის გადანაწილებული რეგიონების მიხედვით. ხშირად უწევს რეგიონის მოსახლეობას, თბილისსა თუ სხვა დიდ ქალაქებში ექიმთან კონსულტაციაზე მისვლა, რაც თავისთავად ზრდის სამედიცინო მომსახურების ღირებულებას.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში რამდენიმე პროექტი მიმდინარეობს ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით.

საქართველოს სოციალური მომსახურების სააგენტო ახორციელებს სოფლის ექიმის სახელმწიფო პროგრამას, რომლის მიზანი სოფლის მოსახლეობისათვის პირველადი ჯანდაცვის მომსახურებაზე გეოგრაფიული არეალისა და ფინანსური ხელმისაწვდომობის გაზრდა, და ასევე, სპეცდაფინანსებაზე მყოფ დაწესებულებებში რეგისტრირებული მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების უზრუნველყოფაა.

საქართველოში პირველადი ჯანდაცვის სისტემის ნაკლებ განვითარებაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ ამბულატორიულ სამედიცინო დაწესებულებებში მიმართვათა რაოდენობა ერთ სულ მოსახლეზე 2.3-ს შეადგენს (ევროპის ქვეყნებში 7.5-მდე აღწევს).

რეგიონებში ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობაზე წარმოდგენის შექმნის მიზნით, მიმოვიხილეთ კვლევის ანალიტიკური ანგარიში, „პირველადი ჯანდაცვის გამოწვევები საქართველოში ხარაგაულისა და ჭიათურის მუნიციპალიტეტების მაგალითზე“. კვლევა შესრულებულია ორგანიზაცია „ჩემი იმერეთის“ მიერ, 2019 წელს, საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის (CSRDG) მხარდაჭერით, პროექტის „სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ინიციატივა“ ფარგლებში.

აღნიშნული კვლევით შესწავლილ იქნა საქართველოს ორ მუნიციპალიტეტში – ჭიათურასა და ხარაგაულში, რამდენად ხელმისაწვდომია პირველადი ჯანდაცვა, რა საჭიროებები აქვთ პირველადი ჯანდაცვის დაწესებულებებს, სოფლის ამბულატორიებს და რამდენად კმაყოფილია ადგილობრივი მოსახლეობა მიღებული მომსახურების ხარისხით.

კვლევის მიმოხილვით გამოიკვეთა რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი:

- ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული პრობლემები: რეგიონში მოქმედი ამბულატორიები ფარავს სოფლებს, რომლებიც გეოგრაფიულად ერთმანეთისგან რამდენიმე კილომეტრით არის დაშორებული. როგორც წესი, სოფლის ექიმები, ექთნებისგან განსხვავებით, უმეტესად არ არიან ადგილობრივი მკვიდრი მცხოვრებლები და მათთვის სოფლის ამბულატორიამდე მგზავრობაც პრობლემას წარმოადგენს.

- მუნიციპალიტეტებში მოძრავი საზოგადოებრივი ტრანსპორტი – მიკროავტობუსები, ექიმებისთვის ხელსაყრელი ტრანსპორტის საშუალება არ არის, ვინაიდან ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებებზეა მორგებული, რაც ექიმების სამუშაო განრიგთან თანხვედრაში არ არის.

- ექიმებს გადაადგილება პაციენტების მოსანახულებლად უწევთ ფეხით, ან ტაქსით. რიგ შემთხვევებში კი თავად პაციენტის ახლობლები აგვარებენ ექიმის ტრანსპორტირების საკითხს.

- ექიმების შრომის ანაზღაურების სიმცირე და ანაზღაურების არსებული წესი გარკვეულწილად გაურკვევლობაში ამყოფებთ მათ, ვინაიდან საქმიანობისთვის გასაწევი ხარჯების გამო, არ იციან თვის განმავლობაში რა ოდენობის თანხა დარჩებათ ხელფასიდან.

- სოფლის ექიმებისთვის არსებული ბიუროკრატიული ბარიერები: ექიმებს და ექთნებს თვეში ორჯერ უწევთ ქუთაისში გამგზავრება ფორმალური პროცედურის შესასრულებლად, კერძოდ, ხელშეკრულებაზე ხელმოსაწერად და შესრულებული სამუშაოს ანგარიშგების წარსადგენად, რის გამოც პერსონალი არა მხოლოდ დროს და რესურსს კარგავს, არამედ პროფესიული საქმიანობის განხორციელებაშიც ეშლება ხელი.

- ამბულატორიების კომპიუტერიზაციის პრობლემა აქტუალურია ორივე მუნიციპალიტეტში (ხარაგაული, ჭიათურა). სოფლის ამბულატორიებში კომპიუტერებისა და ინტერნეტის საჭიროებაა, სხვადასხვა საქმიანობის შესასრულებლად (მაგალითად, გარდაცვალების ცნობის მოსამზადებლად, იმუნიზაციის ელექტრონულ მოდულში სამუშაოდ; ანგარიშგების წარსადგენად) სამედიცინო პერსონალს კომპიუტერი და ინტერნეტი სჭირდებათ ყოველდღიური სამედიცინო საქმიანობისთვის, ინტერნეტი არის ექიმისთვის ინფორმაციის მიღების ერთ-ერთი ძირითადი საშუალება.

- ორივე მუნიციპალიტეტში, სოფლის ამბულატორიებს, ძირითადად, მოსახლეობის ქრონიკული დაავადებების მქონე შუა ხნის და ასაკოვანი ნაწილი აკითხავს, რომლებსაც ჯანმრთელობის პრობლემები აქვთ. მათთვის რთულია სოფლის ამბულატორიისთვის მიკითხვა, უმეტესად სიშორის გამო, ამავდროულად სამედიცინო კვლევების სათანადოდ ჩატარების შესაძლებლობა ექიმებს სოფლის ამბულატორიაში უმეტესად არ აქვთ, ეს გარემოება პაციენტთა მიმართვიანობის მაჩვენებელზე აისახება და გეგმური ვიზიტების რაოდენობა ნაკლებია. ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების შემთხვევაში, მოსახლეობა, როგორც წესი, სასწრაფო სამედიცინო დახმარებას იძახებს, ან მეორეული სამედიცინო რგოლის ვიწრო სპეციალისტს აკითხავს ახლომდებარე დიდ ქალაქში და არ მიმართავს სოფლის ამბულატორიას. როგორც მოსალოდნელი იყო, ამბულატორიებს უმეტეს შემთხვევაში აკითხავენ ჯანმრთელობის

მდგომარეობის გაუარესების (ჩივილების) დროს და არა პროფილაქტიკის (პრევენციის) მიზნით; ამასთანავე, მოსახლეობაში არსებობს ერთგვარი ნიჰილიზმი და უნდობლობა სოფლის ამბულატორიების მომსახურების მიმართ, რაც გამოიხატება არასათანადო მომსახურების მიღების მოლოდინით.

- რამდენიმე სამსახურში ერთდროულად მუშაობა და არანორმირებული სამუშაო გარემო უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ექიმის მომსახურების ხარისხსა და მის პროდუქტიულობაზე.

- დღესდღეობით, სოფლის ამბულატორიის ექიმის ძირითადი დანიშნულებაა პაციენტების გადამისამართება მეორეული სამედიცინო რგოლის ვიწრო სპეციალისტებთან; მოსახლეობას ურჩევნია გარანტირებული მომსახურება მიიღოს და მუნიციპალურ ცენტრში არსებულ მეორეულ სამედიცინო დაწესებულებას მიმართოს. ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, ადგილობრივი მოსახლეობა ძირითადად ზესტაფონში არსებულ სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრირდება, ვინაიდან ადგილზე (ხარაგაულში) სხვადასხვა პროფილის ექიმების დეფიციტია.

- გარანტირებული მომსახურების მიღების გარდა, ზესტაფონის საავადმყოფოს პერსონალის მიმართ ნდობა (სოფლის ამბულატორიების პერსონალთან შედარებით) უფრო მეტად არსებობს, ვინაიდან უფრო მეტი პაციენტი ჰყავთ და შესაბამისად უფრო მეტი პრაქტიკული გამოცდილება გააჩნიათ ექიმებს, გაცილებით მაღალია ნდობის ფაქტორი დიდ ქალაქებში, განსაკუთრებით თბილისში მომუშავე ექიმების მიმართ.

კვლევის გაცნობით, დადასტურდა ჩვენი ჰიპოთეზა, რომ საქართველოში პირველადი ჯანდაცვის სისტემის ოპტიმალური გეოგრაფიული განაწილება დიდი გამოწვევაა. მნიშვნელოვანია ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობის გაზრდა, განსაკუთრებით რეგიონებში.

ზემოთ აღნიშნული პრობლემები მარტივად გადასაწყვეტი არ არის და სჭირდება განსხავებული პოლიტიკა როგორც სახელმწიფოს, ისე კერძო სამედიცინო ბიზნესის მხრიდან. ზემოაღწერილი მიმოხილვის მიზანი იყო რეალურად არსებული პრობლემების გარკვევა, რომლებიც ხელს უშლიან ხარისხიანი სამედიცინო სერვისის მიწოდებას რეგიონების მცხოვრებელთათვის.

მიგვაჩნია, რომ ამ პრობლემების უმრავლესობის გადაწყვეტის უნივერსალური გზა სწორედ ჯანდაცვის მომსახურების აუთსორსინგია, ბაზირებული შესაბამისი ტექნოლოგიური შესაძლებლობების სისტემურ და სისტემატიურ გამოყენებაზე. ამიტომ მომდევნო თავებში ამ საკითხს უფრო დეტალურად განხილავთ.

ნაშრომის მიზანს წარმოადგენს თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით, შეიქმნას მოდელი, რომელიც შეზღუდული ადამიანური და მატერიალური რესურსების პირობებში, გააუმჯობესებს ხარისხიან სამედიცინო მომსახურებაზე წვდომას ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე. ამავდროულად იქნება ეკონომიური, მინიმალური დანახარჯებით მაქსიმალურად ეფექტური, დროში მოქნილი და რეგიონული პრინციპით ხელმისაწვდომი.

მესამე თავში - აუთსორსინგის გამოყენება სამედიცინო სექტორში, წარმოდგენილია უშუალოდ აუთსორსინგის გამოყენება ჰოსპიტალურ მენეჯმენტში, როგორც არასამედიცინო, ისე კლინიკური მიმართულებით.

აუთსორსინგის გამოყენება მეტად ეფექტურია ჯანდაცვაში. ერთის მხრივ აღსანიშნავია არასამედიცინო მიმართულებების აუთსორსინგის ფინანსური და ხარისხობრივი უპირატესობა, მეორეს მხრივ ყურადღებას იპყრობს სამედიცინო მიმართულებების აუთსორსინგი, რომელიც შედარებით ახალია ჯანდაცვის სექტორში, მაგრამ მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ხარისხიანი ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობას, განსაკუთრებით რეგიონებში. ნებისმიერ სამედიცინო დაწესებულებაში, სტაციონარულ თუ ამბულატორიულ ნაწილში.

აუთსორსინგის უპირატესობას პირველ რიგში წარმოადგენს ეკონომიკური სარგებელი. მნიშვნელოვნად ნაკლები ფინანსური დანახარჯით, შესაძლებელია ხარისხობრივად უკეთესი სერვისის მიღება. ამავდროულად აუთსორსინგი გვამღევს საშუალებას, ადმინისტრაციის, მენეჯმენტის გუნდის მთელი ყურადღება აქცენტირებული იყოს დაწესებულების ძირითად საქმიანობაზე და არა მეორადი სამსახურის ფუნქციების მართვაზე.

აუთსორსინგის გამოყენებით იზრდება ხარისხიანი ჯანდაცვის სერვისების ხელმისაწვდომობა რეგიონებისთვისაც.

აუთსორსინგი საკმაოდ პერსპექტიული მიმართულებაა ჯანდაცვისთვის. მისი აქტუალობა უპირველეს ყოვლისა განპირობებულია იმით, რომ უშუალოდ

სამედიცინო დახმარების გაწევა შეუძლებელია მასთან დაკავშირებული სხვადასხვა სახის აქტივობების განხორციელების გარეშე.

ჯანდაცვის სფეროში აუტოსორსინგი შესაძლებელია გამოყენებული იყოს სრულიად სხვადასხვა მიმართულებებით, მათ შორის, როგორც მსოფლიო გამოცდილება გვიჩვენებს, აუტოსორსინგის ხელშეკრულებით, დაწესებულებას შეუძლია რამდენიმე ძირითადი ფუნქცია გადასცეს სპეციალიზებულ ორგანიზაციებს. დღეისათვის ჯანდაცვის სფეროში აუტოსორსინგი ფართოდ გამოიყენება შემდეგი მიმართულებებით:

- საყოფაცხოვრებო მომსახურება (თეთრეულის რეცხვა სპეციალიზებულ სამრეცხაოებში);
- შენობებისა და აღჭურვილობის მოვლა-პატრონობა (მიმდინარე რემონტის ჩატარება, გათბობის სისტემის მომსახურება, სანტექნიკის მომსახურება და ა.შ.);
- სხვა ორგანიზაციების მანქანების გამოყენება და პერსონალის - მძღოლების დაქირავება;
- ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოება;
- დროებითი პერსონალი სეზონური სამუშაოებისთვის (ფოტოლებისა და თოვლისაგან ტერიტორიის დასუფთავება, გარდერობის მომსახურება და ა.შ.);
- ობიექტის დაცვის ორგანიზება;
- შტატგარეშე სპეციალისტების მოზიდვა პოზიციებზე, სადაც არ ხდება სრულ განაკვეთზე დასაქმება.

ქვეთავებში - სამედიცინო ლაბორატორიული მენეჯმენტის თავისებურებები და რადიოლოგიური სერვისების აუტოსორსინგი, მოყვანილია ლაბორატორიული და რადიოლოგიური სერვისების აუტოსორსინგის მაგალითები, განხილულია მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები, ინფორმაციის შენახვის, გადაცემის, კონფიდენციალობის დაცვისა და ამავდროულად ხელმისაწვდომობის მეთოდები, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით.

მნიშვნელოვანი ასპექტია ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება დიაგნოსტიკის ხარისხის გაუმჯობესებაში. ბოლო წლებია რენტგენის, კომპიუტერული ტომოგრაფიისა და მაგნიტურ-რეზონანსული კვლევის მრავალი მასალის დიფერენცირება და დიაგნოსტიკა ხელოვნური ინტელექტის

გამოყენებით ხორციელდება, რადიოლოგიაში ხელოვნური ინტელექტის ძირითადი ფუნქცია რადიოლოგიური მონაცემების დიფერენციაციაა, სიცოცხლისთვის საშიში პათოლოგიების დასაპროორიტეტებლად, სხვადასხვა პათოლოგიური კერის აღმოსაჩენად და ექიმისთვის ე.წ გამაფრთხილებელი სიგნალის მისაწოდებლად. ბუნებრივია, მსგავსი სელექციის გარდაუვალი საჭიროება დგება, როდესაც რადიოლოგი ერთდროულად რამდენიმე ჰოსპიტლიდან იღებს სხვადასხვა კვლევას და საჭიროა მათგან განსაკუთრებით საფრთხის შემცველი მასალის გამორჩევა. სიცოცხლესთან შეუთავსებელი ან სიცოცხლისთვის დაუყოვნებლივ საფრთხის შემცველი რადიოლოგიური დიაგნოზები ერთადაა თავმოყრილი, როგორც მაღალი რისკის და დროულად ჩასარევი მდგომარეობები, ხელოვნურ ინტელექტს კი დასწავლილი აქვს მისი ამოცნობა.

მეოთხე თავი - ტექნოლოგიების განვითარება და ჯანდაცვა, ემდგნება ტექნოლოგიურ სიახლეებს, მეოთხე ინდუსტრიულ რევოლუციას და მათ როლს სამედიცინო სფეროს განვითარებაში, რაც ძირითადად ემსახურება შემდეგი ამოცანების შესრულებას:

- სისტემებისა და მოწყობილობების მუშაობის წარმადობის მაქსიმალური გაზრდა;
- პაციენტების მონაცემების ანალიზები, რომლებიც გამოიყენება სხვადასხვა სამედიცინო მოწყობილობებსა და ტექნოლოგიებში;
- სამედიცინო მონაცემების ციფრული მოგროვება, შენახვა და ინფორმირება დაავადების სხვადასხვა სტადიებზე;
- სამედიცინო სერვისის ხარისხისა და სიზუსტის გაუმჯობესება, დროისა და ხარჯების შემცირება;
- ახალ დაავადებების ავტომატური კონტროლი-მონიტორინგი, სენსორული სისტემებისა და ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებით;
- საავადმყოფოებსა და კლინიკებში ცენტრალიზებული საინფორმაციო სისტემების შექმნა და მხარდაჭერის უზრუნველყოფა.

ამავე თავის ქვეთავებშია განხილული ხელოვნური ინტელექტის როლი და მანქანური სწავლების გამოყენება სამედიცინო სფეროში. ტექნოლოგიური წინსვლა

მოგვეცემს საშუალებას ექიმმა სწრაფად მიიღოს სრული ინფორმაცია პაციენტის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე, ჩივილებსა და ანამნეზზე, ერთიანად გადახედოს ყველა კვლევის ნორმიდან გადახრილ მაჩვენებელს, მათ ცვალებადობას დინამიკაში, ამასთან აღარ დაკარგოს დრო ჩანაწერების მექანიკურად კომპიუტერში შეტანაში, ან მითუმეტეს კალმით წერაში, რაც ჩანაცვლდება ხმოვანი ჩანაწერის ტექსტად გარდაქმნის აპლიკაციით. შესაბამისად მისთვის განკუთვნილ დროს, პაციენტი უფრო ეფექტურად გამოიყენებს ექიმთან ურთიერთობისთვის. ხელოვნური ინტელექტი დაეხმარება ექიმს, პაციენტის ჩივილების, გადატანილი ავადმყოფობების, თანმხლები დაავადებებისა და ჩატარებული კვლევების ერთიანი ანალიზით მიაწოდოს კონკრეტული ალგორითმები დიფერენციალური დიაგნოსტიკისთვის, გაამარტივოს შემდგომი კვლევების დაგეგმვა და რაც მთავარია მინიმუმამდე დაიყვანოს შეცდომის ალბათობა. ამასთანავე, პაციენტის პერსონალური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა უმნიშვნელოვანესია უნივერსალურად ყველა სამედიცინო ცენტრისთვის. სრული ანამნეზი, ჩატარებული კვლევები და ავადმყოფობის ისტორია უნდა აიტვირთოს ერთიან სისტემაში, წვდომა ჰქონდეს უშუალოდ პაციენტს და დაცული იყოს ბლოკჩეინისა და დრუბლოვანი ტექნოლოგიებით. ეს სისტემა არა მხოლოდ უფრო ეფექტურს გახდის ექიმსა და პაციენტს შორის კომუნიკაციას, არამედ გაზრდის დისტანციურად სამედიცინო სერვისების ხელმისაწვდომობას რეგიონის მოსახლეობისთვის.

მეხუთე თავში - აუთსორსინგის სისტემური გამოყენების მოდელი ჰოსპიტალურ მენეჯმენტში, წარმოდგენილია აუთსორსინგის ჰოსპიტალურ მენეჯმენტში გამოყენების კონკრეტული მაგალითები, სამედიცინო მომსახურების ელექტრონული პლატფორმის მოდელი და მისი გამოწვევები, როგორცაა პერსონალური ინფორმაციის უსაფრთხოება და კონფიდენციალობა, სამედიცინო სუბიექტის პასუხისმგებლობის საკითხი, გაწეული სამედიცინო მომსახურების ხარისხი და შესაბამისობა დადგენილ სტანდარტთან. სამედიცინო დოკუმენტაციის წარმოების წესის დაცვა. ეს უკანასკნელი სამწუხაროდ, არ შეიცავს პირდაპირ ინსტრუქციას დოკუმენტაციის ელექტრონული წარმოების შესახებ, თუმცა ითვალისწინებს დოკუმენტაციის ელექტრონული წარმოების

შესაძლებლობას. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია აპლიკაციაში წინასწარ განხორციელდეს ყველა რეგისტრირებული დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის მწარმოებელი სუბიექტის ელექტრონული ხელმოწერის გენერირება. ცალსახად უნდა აღინიშნოს, რომ როდესაც ვსაუბრობთ ელექტრონულ აპლიკაციაზე, საუბარია მხოლოდ ამბულატორიული მომსახურების (კონსულტაცია შესაბამისი პროფილის ექიმთან, ლაბორატორიული კვლევის შედეგებზე წვდომა და ა.შ.) გაწევაზე, ვინაიდან მისი ბუნებიდან გამომდინარე შეუძლებელია სტაციონარული სამედიცინო მომსახურების დისტანციურ რეჟიმში გაწევა.

მსგავსი პლატფორმის საშუალებით, შესაძლებელი იქნება იმ გამოწვევების უმრავლესობასთან დაპირისპირება, რაზეც ნაშრომის დასაწყისში ვისაუბრეთ. კერძოდ, ყველაზე მნიშვნელოვანი ეს არის რეგიონებში სამედიცინო მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება და რაც მთავარია, მისი ხელმისაწვდომობის გაზრდა. ქვეყნის მასშტაბით არსებული რესურსების გაერთიანება უმნიშვნელოვანესია. როგორც აღინიშნა, სახელმწიფო მაქსიმალური ძალისხმევით ცდილობს, სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებას და ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობის გაზრდას, თუმცა ფაქტია ქმედითი ნაბიჯებია გადასადგმელი თავად სამედიცინო დაწესებულებებს შორის თანამშრომლობის კუთხით. სწორედ რომ აღნიშნულ პლატფორმას უნდა ჰქონდეს ამბიცია შეამსუბუქოს არათანაბარი დატვირთვა დღეს არსებულ ჯანდაცვის სისტემაზე და გაზარდოს სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობა ქვეყნის მასშტაბით.

დასკვნა

ჩატარებული მოკვლევით, ცალსახად გამოიკვეთა, რომ სამედიცინო მომსახურების ხარისხი და ხელმისაწვდომობა სერიოზული გამოწვევაა საქართველოს ჯანდაცვის სისტემისთვის, განსაკუთრებით რეგიონებში. მიუხედავად იმისა, რომ ლიცენზირებული ექიმების რაოდენობით საქართველო მოწინავე ადგილზეა ევროპულ ქვეყნებთან შედარებით და მედიცინის თითქმის ყველა დარგი გვაქვს ქვეყანაში განვითარებული, გეოგრაფიული პრინციპით სრულფასოვანი სამედიცინო მომსახურების მიღება ძირითად პრობლემად რჩება.

მედიცინა სწრაფად განვითარებადი, ცვალებადი დარგია, ახალი ტექნოლოგიების, უწყვეტი სამედიცინო განათლებისა და კვალიფიკაციის ამღლების, თანამედროვე მიდგომების იმპლემენტაციის გარეშე წარმოუდგენელია ამ გამოწვევებთან გამკლავება.

ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდის საშუალებად განხილულია ინტენსიური მიდგომა, რომელიც მიმართულია არსებული სამედიცინო რესურსი მაქსიმალურად იქნას გამოყენებული, მაღალტექნოლოგიური კლინიკებისა და ლაბორატორიების სერვისი მეტად იყოს ხელმისაწვდომი რეგიონის მოსახლეობისთვის. თანამედროვე ტექნოლოგიების და მართვის სისტემების გამოყენებით, შესაძლებელია გაძლიერდეს არსებული კლინიკების პოტენციალი და მოსახლეობის უფრო ფართო ნაწილისთვის გახდეს ხელმისაწვდომი. უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვა, ბიზნესის მართვის ახალი მიდგომები ზრდის არსებული რესურსის პროდუქტიულობას. ეს მოდელი, ერთის მხრივ უკეთესი ხარისხის სამედიცინო მომსახურებას გვთავაზობს, ნაკლები ფინანსური დანახარჯით, მეორეს მხრივ კი სამედიცინო სფეროს, როგორც ბიზნესის ეფექტურობის ზრდის საშუალებაა. აუთსორსინგი, როგორც მეთოდი, გარკვეული მიმართულებები გადაეცეს პროფესიონალთა გუნდს სამართვად, განხილულია როგორც საშუალება ცალკეულ კლინიკებში არსებული პოტენციალი გამოყენებული იქნას უფრო ფართო მასშტაბებით, ეროვნული ჯანდაცვის სისტემისთვის, ხარისხიანი და ხარჯთეფექტური სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის ზრდისთვის.

კვლევის ფარგლებში, პრობლემის გადაჭრის შეთავაზებული მექანიზმი, კერძოდ, აუტოსორსინგის გამოყენებით, სამედიცინო მომსახურების პლატფორმის დანერგვა ეროვნულ დონეზე წარმოადგენს თანამედროვე მიდგომებისა და ტექნოლოგიების გამოყენებით, სადისერტაციო ნაშრომში ჩატარებული კვლევების ანალიზის საფუძველზე, გამოკვეთილი პრობლემების გადაწყვეტის რეალურ გზას, საშუალებას. აღნიშნული პლატფორმა მიზნად ისახავს დაუპირისპირდეს ისეთ გამოწვევებს, როგორცაა რეგიონებში სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდა, როგორც ადამიანური, ასევე, მატერიალური რესურსების გადანაწილების გზით, სხვადასხვა სამედიცინო დაწესებულებების კოლაბორაცია და, რაც ასევე მნიშვნელოვანია, პაციენტებისათვის დისტანციური სამედიცინო მომსახურების გაწევის შესაძლებლობა.

აღნიშნული ნაშრომის დახმარებით, იმედს ვიტოვებთ, რომ ქმედითი ნაბიჯები გადაიდგა ქართულ ჯანდაცვაში, აუტოსორსინგის მომსახურების დანერგვის კუთხით, რაც საერთო ჯამში ქვეყანას მოუტანს უფრო სტაბილურ, ხელმისაწვდომ და მაღალი ხარისხის ჯანდაცვის სისტემას, რომელიც ასეთი მნიშვნელოვანია საზოგადოების სოციალური კეთილდღეობისათვის.

დისერტაციის თემაზე გამოქვეყნებული ნაშრომები:

1. ბურდულაძე ქ., ქუთათელაძე ქ., მაღრაძე მ. მარკეტინგის განვითარების სტრატეგიები სამედიცინო სფეროში. სტუ-ის შრომები, 2021, №2(520), გვ. 85-93.
2. ბურდულაძე ქ., ქუთათელაძე ქ., მაღრაძე მ. აუტოსორსინგის განვითარების პერსპექტივები სამედიცინო სფეროში. სტუ-ის შრომები, 2022, №2(524), გვ. 146-152.
3. ბურდულაძე ქ., მაღრაძე მ., ბურდულაძე ნ. ინტელექტუალური საკუთრების მენეჯმენტის როლი ელექტრონულ კომერციაში. აბრეშუმის გზის მე-15 საერთაშორისო კონფერენციის შრომების კრებული, ქ. თბილისი, საქართველო, ოქტომბერი 09-10, 2020 წ, გვ. 366-373.
4. ბურდულაძე ქ. აუტოსორსინგი ჯანდაცვის სფეროში: საზღვარგარეთის ქვეყნების გამოცდილება და ქართული რეალობა. საერთაშორისო კონფერენციის - „მსოფლიოს გლობალური გამოწვევები“ - შრომების კრებული, ქ. თბილისი, საქართველო, 02 მაისი 2022წ., გვ. 45-50.
5. Burduladze K. Medical Outsourcing Prospectives and Challenges. Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference – “Actual Priorities of Modern Science, Education and Practice”. Paris, France, March 29 – April 01, 2022, pp. 349-352.
6. Burduladze Q., Maghradze M., Tutberidze T. Ensuring Reliability of Healthcare Information. Proceedings of International Multidisciplinary School-Conference in Medical and Healthcare Sciences. Tbilisi, Georgia, December 09-11, 2022, pp. 375-377.

Resume

The significance of the healthcare sector cannot be underestimated, both in terms of its importance to the state and society as a whole, given its direct bearing on human health and well-being.

The healthcare industry distinguishes itself from other economic sectors due to its unique attributes. Expenditures allocated towards healthcare are progressively increasing each year, both from public and private funding sources, however, the issue of attaining complete and comprehensive medical services remains a significant challenge.

The outsourcing strategy has proven to be exceptionally efficacious in the healthcare industry. The benefits of outsourcing non-medical functions are financially and qualitatively significant, while the recent practice of outsourcing medical functions is gaining prominence in the healthcare sector, as it enhances accessibility to superior healthcare, particularly in underserved regions.

This paper aims to ascertain the feasibility of utilizing outsourcing in the healthcare system of Georgia. The process is multifaceted and intricate, encompassing several components. In particular, factors such as strategy, quality, management, technology, and economic considerations necessitate careful deliberation when considering outsourcing healthcare services. The main subject of this study pertains to the outsourcing of medical services, which is believed to have a substantial impact on the accessibility of quality healthcare services across various geographic locations. However, it is imperative to consider sensitive issues such as confidentiality protection and obtaining trustworthy information, which can be facilitated through the integration of novel information storage and transmission technologies.

One of the principal aims of this paper is to develop a model that incorporates contemporary management technologies and efficient utilization of technical resources, which will enable the populace of the region to access the resources of multi-professional hospitals and improve the quality of healthcare services rendered to them, while keeping costs relatively low.

To attain this objective, it is crucial to initially identify the priority areas, system attributes, and key performance indicators of healthcare system outsourcing. The paper also examines the benefits and drawbacks of outsourcing based on the experiences of foreign nations and explores the feasibility of its application within the context of Georgian healthcare. To thoroughly investigate this topic, this paper presents the perspectives of medical personnel, patients, and outsourcing providers.

The theoretical-methodological foundation of this paper is established through a comprehensive review of the developmental stages of the Georgian healthcare system, scholarly literature exploring issues and significant avenues for utilizing outsourcing in healthcare, scientific-practical conference materials, and statistical and reporting data. Additionally, the works of foreign scholars dealing with these themes are considered.

The fourth chapter of this paper provides an in-depth explanation of the integration of digital technology components in healthcare and medical services, in line with the technological industry 4.0. Within this context, prior research will be utilized to evaluate the advantages and disadvantages of employing technology in healthcare. Within this context, the discussion pertains to the necessity and methods for safeguarding personal

data, the implementation of telemedicine services through technology, and enhancing the overall accessibility of medical services.

In the implementation of outsourcing within the medical field, it is crucial to deliberate on its utilization in core and/or ancillary services.

Drawing on the success of outsourcing in laboratory and radiology services, this paper explores other medical domains that could benefit from outsourcing involvement. For instance, consultations with doctors of various narrow or broad specializations were identified as one such area. The study demonstrates the successful implementation of this innovation, which is expected to ultimately result in an enhancement of medical service accessibility in the regions.

Based on the conducted review, the findings of this research have been synthesized and presented in the form of a conclusion. The study highlights the main problematic areas in various directions of healthcare. The present study analyzes the problems and challenges that are currently relevant in the healthcare system and evaluates the positive potential of using outsourcing in the healthcare system of Georgia.

Furthermore, a significant accomplishment of this study is the proposal of a solution for the effective implementation of outsourcing in hospital management. This paper proposes a solution for the active implementation of outsourcing in hospital management, particularly an electronic platform for medical services. The mentioned platform aims to address the challenges of increasing the availability of medical services in the regions, through the distribution of human and material resources, the collaboration of different medical institutions, and the provision of remote medical services to patients. This proposed platform is a potential tool for improving the efficiency and quality of healthcare services and can contribute to the overall development of the healthcare system.

Through this paper, we aim to facilitate the implementation of outsourcing services in the healthcare sector of Georgia, in order to establish a more sustainable, accessible, and superior healthcare system, which is vital for the social well-being.